

Na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj 22. ožujka 2023. donesen je program „**Rođeni za čitanje**“ - **nacionalni program poticanja čitanja djeci od najranije dobi**, koji se provodi kao mjera Akcijskog plana 2020, Nacionalne strategije poticanja čitanja koju je Vlada usvojila 2017. godine s ciljem poticanja međusektorskog povezivanja i suradnje svih institucionalnih i izvaninstitucionalnih sudionika na području poticanja čitanja.

U okviru programa „**Rođeni za čitanje**“ započet će se s Nacionalnim „**Čitalačkim izazovom 15 po 15**“, koji poziva roditelje i skrbnike, ali i sve druge koji rade s djecom ili im žele čitati, da 15 dana za redom čitaju s njima po 15 minuta. Početak Izazova planiran je za **15. siječnja 2026.** godine, a cilj mu je potaknuti stvaranje navike zajedničkog čitanja i podsjetiti koliko ta jednostavna navika koristi djetetovu razvoju.

Zašto je važno čitati djeci od najranije dobi?

Čitanje djetetu jedno je od najjednostavnijih, a ujedno i najmoćnijih ulaganja u njegov razvoj. Kroz zajedničko čitanje dijete ne uči samo riječi i priče – gradi osjećaj sigurnosti, razvija govor, emocije, pažnju i odnos s roditeljem.

Već od najranije dobi dijete prepoznaje glas, ritam i blizinu odrasle osobe. U vrtićkoj dobi čitanje dodatno postaje prostor za razgovor, povezivanje iskustava, razumijevanje osjećaja i razvijanje mašte. Djeca kojoj se redovito čita lakše izražavaju svoje misli, imaju bogatiji rječnik i pokazuju veću motivaciju za učenje.

Dobrobiti čitanja za dijete

Razvoj govora i jezika

- Dijete usvaja nove riječi, rečenice i jezične obrasce.
- Razvija slušnu pažnju i razumijevanje govora.
- Lakše kasnije savladava čitanje i pisanje.

Emocionalni razvoj

- Dijete kroz likove uči prepoznati i imenovati osjećaje.
- Razvija empatiju i razumijevanje drugih.

- Priče pomažu u obradi strahova, ljutnje, ljubomore i nesigurnosti.

Socijalne vještine

- Uči o odnosima, pravilima, granicama i suradnji.
- Razvija osjećaj pravednosti i odgovornosti.

Pažnja i koncentracija

- Postupno produljuje vrijeme usmjerene pažnje.
- Uči pratiti tijek priče i povezivati uzrok i posljedicu.

Mašta i kreativnost

1. Stvara unutarnje slike i vlastite interpretacije.
2. Razvija simboličku igru i kreativno razmišljanje.

Odnos roditelj – dijete

- Čitanje stvara trenutke bliskosti i sigurnosti.
- Dijete se osjeća viđeno, važno i prihvaćeno.
- Jača emocionalna povezanost i povjerenje.

Kada započeti s čitanjem?

Čitati možete već od prvih mjeseci života. Iako beba ne razumije sadržaj, osjeća blizinu, glas i ritam govora. Kod male djece čitanje uključuje gledanje slika, pokazivanje, imenovanje i razgovor.

U vrtićkoj dobi dijete sve više prati radnju, postavlja pitanja i povezuje događaje. Nikada nije prekasno za početak – važno je stvoriti naviku i pozitivno iskustvo.

Smjernice za kvalitetno čitanje

1. Neka čitanje bude ugodno i opušteno

Bolje je čitati kraće, ali redovito i s veseljem, nego stvarati pritisak.

2. Uključite dijete u razgovor

- Postavljajte pitanja:
„Što misliš da će se dogoditi?“
„Kako se ovaj lik osjeća?“
- Potaknite dijete da komentira slike i priču.

3. Birajte knjige prema dobi i interesima

- Mlađa djeca vole jednostavne, kratke priče s ponavljanjem.
- Starija vrtićka djeca uživaju u složenijim radnjama i humoru.

4. Ponavljanje je korisno

- Djeca često traže istu priču više puta – to jača osjećaj sigurnosti i razumijevanje.

5. Stvorite ritual čitanja

- Čitanje prije spavanja ili u mirnom dijelu dana pomaže djetetu da se smiri i poveže s roditeljem.

6. Budite primjer

- Djeca koja vide odrasle kako čitaju lakše razvijaju interes za knjige.

7. Ne forsirajte učenje slova

- U ovoj dobi važnije je razviti ljubav prema knjizi nego formalno učenje čitanja.

Što ako dijete nema strpljenja?

To je potpuno normalno. Pažnja se razvija postupno. Možete:

- čitati kraće dijelove,
- dopuštati djetetu da lista i komentira,
- koristiti interaktivne knjige (prozorčići, rime, pitanja),
- povezivati priču s igrom i glumom.

Najvažnije je zadržati pozitivno iskustvo.

Zaključak

Čitanje djetetu nije samo priprema za školu – to je ulaganje u emocionalnu sigurnost, samopouzdanje, odnose i cjeloživotnu ljubav prema učenju. Svaka zajednička priča jača vezu između djeteta i roditelja te ostavlja trag koji traje mnogo dulje od samog čitanja.

Nekad je dovoljna samo jedna priča dnevno – ali njezin učinak traje godinama.

Pripremila:

Nadalia Fiamengo Pirić, stručna suradnica psihologinja